

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

ГОРЛІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

КАФЕДРА ВІТЧИЗНЯНОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ІСТОРІЇ

ІСТОРІЯ ДОНБАСУ В КОНТЕКСТІ ІСТОРИЧНОЇ РЕГІОНАЛІСТИКИ

СИЛАБУС

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Освітня програма	Середня освіта (Історія, англійська мова і література)
Форма навчання	денна
Курс	I
Семестр	I

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол засідання
кафедри вітчизняної та
зарубіжної історії
28.08.2019 № 1

Бахмут 2019

Назва курсу	Історія Донбасу в контексті історичної регіоналістики
Викладач (-і)	Євсеєнко Сергій Андрійович, к.іст.наук, доц.
Контактний тел.	+38 095 4080 295
E-mail	s. yevseyenko@forlan.org.ua
Локація курсу в корпоративному середовищі	Ресурсний центр (аудиторія № 315, навчальний корпус № 2)
Формат курсу	очний (offline)
Консультації	Очні консультації: в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на електронну пошту, що вказана в силабусі.

1. Анотація.

Навчальна дисципліна належить до вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки.

Навчальна дисципліна надає можливість опанувати засадами регіонального підходу до вивчення історії рідного краю в загальному історичному процесі та навчитися застосовувати його при аналізі процесів та явищ минулого та сьогодення; створити цілісне наукове уявлення про місце і роль регіональної історії як складової історії людства; розуміти сутність та особливості окремих періодів в історії Донеччини, які відіграли чи відіграють велику роль у суспільному поступі людства.

Міждисциплінарні зв'язки ґрунтуються на знаннях, отриманих здобувачами під час вивчення дисциплін циклів вітчизняної та зарубіжної історії на першому (бакалаврському) рівні, а також дисциплін другого (магістерського рівня) «Цивілізаційні засади світової історії», «Філософія сучасної освіти», «Методологічні засади історичних досліджень» та ін.

Для визначення рівня засвоєння слухачами навчального матеріалу використовуються такі **форми навчання**: 1) лекційні заняття, на яких подається аналіз сутності історичної регіоналістики, основних етапів розвитку Донецької області, характерних рис основних етапів її історії; 2) семінарські заняття, що передбачають опрацювання окремих положень регіональної теорії, осмислення та обговорення значимих історичних явищ із історії Донеччини; 3) консультації, які проводяться з метою допомоги здобувачам у виконанні творчих робіт, роз'яснення окремих розділів теоретичного матеріалу, відпрацювання здобувачами пропущених занять; 4) індивідуальне навчально-дослідне завдання

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання

Кількість кредитів: 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність 014 Середня освіта (Історія)	Вибіркова
	Освітня програма Середня освіта (Історія, англійська мова і література)	
Модулів – 1		Рік підготовки:
Змістових модулів – 1		1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр
Загальна кількість годин: 90		1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача – 3	Рівень вищої освіти «магістр»	год. 20
		Практичні, семінарські
		год. 16
		Лабораторні
		год. -
		Самостійна робота
		год. 54
Вид контролю: залік		

3. Мета та завдання курсу

Мета викладання дисципліни полягає у формування у студентів системи знань про рідний край, поглиблення та деталізація вивчення вітчизняної історії на регіональному рівні та формування історичної свідомості, створення умов для розвитку краєзнавчої роботи та поглиблення знань про заснування, символіку, природні особливості, архітектурні та історичні пам'ятники, видатних людей рідного краю – Донеччини.

Завдання:

- навчити студентів орієнтуватися у складних і суперечливих подіях вітчизняної історії на прикладі історії Донбасу;
- розглянути основні віхи історії Донбасу від найдавніших часів до сьогодення;

- розвивати вміння чітко й аналогічно аналізувати й систематизувати факти, виокремлювати одиничне, загальне та особливе;
- розвивати навички самостійної роботи з літературою та джерелами;
- сформувати всебічно підготовленого спеціаліста з історії, здатного до самостійного дослідження фактів місцевої, крайової історії;
- виховувати повагу, шанобливе ставлення до культурної та релігійної спадщини всіх народів, що населяють Донбас,
- сприяти взаєморозумінню і прагненню мирно жити в злагоді в краї та Україні, а також у цілому світі.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач у результаті вивчення курсу:

Загальні:

- Здатність проектувати і здійснювати комплексні дослідження, у тому числі міждисциплінарні, на основі цілісного і системного наукового світогляду з використанням знань в області філософії науки, здатність аналізувати та оцінювати сучасні наукові досягнення в галузі історичної, психологічної науки, мовознавства, літературознавства, методики навчання історії, іноземних мов, літератур, психології;
- Здатність планувати і вирішувати завдання власного особистісного та професійного розвитку;
- Здатність усвідомлювати моделі світу, природу, причинно-наслідкові закономірності розвитку суспільства і зв'язки різних культур; набувати культурного досвіду для осягнення загальнолюдських цінностей; засвоювати і реалізовувати наукові та культурні досягнення світової цивілізації з поважним ставленням до різних культур, релігій, прав народів і людини та ідеї збереження миру та толерантного існування;
- Здатність реалізовувати у професійній діяльності настанови толерантності та гуманності, у контексті сучасної мультикультурності, на основі загальнолюдських цінностей та критичного оцінювання соціально-політичних, економічних подій і явищ;
- Здатність здійснювати пошук, оброблення, систематизацію, контекстуалізацію та інтерпретацію загальнонаукової інформації з різних джерел, а також генерувати нові ідеї для вирішення наукових і практичних завдань, зокрема у міждисциплінарних галузях;
- Здатність орієнтуватися в інформаційних та Internet джерелах, працювати з бібліотечними фондами, критично ставитись до отриманої інформації, усвідомлювати цінності суб'єктивної позиції в інформаційному просторі, володіння комп'ютерною та інформаційною культурою;

Фахові:

- Здатність до опрацювання історичних джерел різних видів, здатність відрізнити специфіку у підходах до вирішення історичних проблем представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки;
- Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі історії в процесі різнопланової фахової діяльності, або у процесі навчання;
- Здатність пояснювати взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, оцінювати альтернативні варіанти інтерпретації основних тенденцій та особливостей історичного розвитку людства у певні історичні періоди, аналізувати взаємозв'язок вітчизняної, європейської і світової історії та гармонізувати історичну пам'ять різних спільнот;

- Здатність використовувати базові знання про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування та міждисциплінарні зв'язки сучасної педагогічної науки, історії, лінгвістики, літературознавства, психології;
- Здатність сприймати і розуміти культурологічні традиції та особливості поведінки носіїв різних культур, здійснювати ефективний міжкультурний діалог;
- Здатність обирати ефективні стратегії для вирішення комунікативних завдань;
- Здатність оперувати ключовими поняттями фахових дисциплін та розуміти об'єктивні тенденції розвитку сучасної історії, філології, психології;
- Здатність мислити логічно й послідовно, здійснювати аналіз та синтез різних ідей, точок зору, наукових явищ у їх взаємозв'язку та взаємозалежності для забезпечення освітнього процесу відповідною навчально-методичною документацією, програмами, планами та інноваційними проектами.

4. Результати навчання - згідно з вимогами освітньо-професійної програми компетентності, якими повинен оволодіти здобувач у результаті вивчення курсу:

- Проектування і здійснення комплексних досліджень, у тому числі міждисциплінарних, на основі цілісного і системного наукового світогляду з використанням знань в області філософії науки; аналіз та оцінка сучасних наукових досягнень в галузі історії, психології, мовознавства, літературознавства, методики викладання історії, психології, мов.
- Планування і організація власного особистісного та професійного розвитку;
- Усвідомлення моделі світу, природи, причинно-наслідкових закономірностей розвитку суспільства і зв'язків різних культур; засвоєння і реалізація у викладацькій діяльності набутого культурного досвіду, поважне ставлення до різних культур, релігій, прав народів і людини та до ідеї збереження миру і толерантного існування;
- Професійна діяльність, основана на принципах толерантності та гуманності, у контексті сучасної мультикультурності, на основі загальнолюдських цінностей та критичного оцінювання соціально-політичних, економічних подій і явищ;
- Самостійний пошук, оброблення, систематизація, контекстуалізація та інтерпретація загальнонаукової інформації з різних джерел, генерування нових ідей для вирішення наукових і практичних завдань, зокрема у міждисциплінарних галузях;
- Вільна орієнтація в інформаційних та Internet джерелах, використання у власній професійній діяльності бібліотечних фондів, критичне ставлення до отриманої інформації, усвідомлення цінності суб'єктивної позиції в інформаційному просторі, володіння комп'ютерною та інформаційною культурою;
- Ефективне опрацювання історичних джерел різних видів, здатність відрізнити специфіку у підходах до вирішення історичних проблем представників різних наукових напрямів та шкіл, критичне осмислення новітніх досягнень історичної науки;
- Успішне розв'язання складних задач та проблем в галузі історії в процесі різнопланової фахової діяльності, або у процесі навчання;
- Аналіз явищ та процесів світової історії з урахуванням сучасних теорій суспільного розвитку, визначення інформаційного потенціалу конкретних історичних джерел при вирішенні певної наукової проблеми, дослідження життя та

діяльності конкретних людей з урахуванням досягнень сучасної біографістики, здійснення експертизи пам'яток матеріальної та духовної культури, в тому числі з метою їх подальшого використання в сфері туризму та рекреації;

- Ефективне використання базових знань про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування та міждисциплінарні зв'язки сучасної педагогічної науки, історії, лінгвістики, літературознавства та психології;
- Розуміння культурологічних традицій та лінгвокраїнознавчих особливостей поведінки носіїв різних культур, здійснення ефективного міжкультурного діалогу;
- Використання ефективних стратегій для вирішення комунікативних завдань;
- Оперування ключовими поняттями фахових дисциплін, розуміння об'єктивних тенденцій розвитку сучасної історії, філології, психології;
- Логічне й послідовне мислення, здійснення аналізу та синтезу різних ідей, точок зору, мовних явищ у їх взаємозв'язку та взаємозалежності для забезпечення освітнього процесу відповідною навчально-методичною документацією, програмами, планами та інноваційними проектами.

5. Політика курсу заснована на політиці ГІМ.

Горлівський інститут іноземних мов є вільним і автономним центром освіти, що покликаний давати адекватні відповіді на виклики сучасності, плекати й оберігати духовну свободу людини, що робить її спроможною діяти згідно з власним сумлінням; її громадянську свободу, яка є основою формування суспільно відповідальної особистості, академічну свободу та академічну добросовісність, що є головними рушійними силами наукового поступу. Внутрішня атмосфера інституту будується на засадах відкритості, прозорості, гостинності, повазі до особистості.

Вивчення навчальної дисципліни «Історія Донбасу в контексті історичної регіоналістики» потребує: виконання завдань згідно з навчальним планом; підготовки до семінарських занять; роботи в інформаційних джерелах; опрацювання рекомендованої основної та додаткової літератури, а також ознайомлення з історичними джерелами та історіографічними працями.

Підготовка та участь у семінарських заняттях передбачає: ознайомлення з програмою навчальної дисципліни, питаннями, які виносяться на заняття з відповідної теми; вивчення теоретичного матеріалу, конспекту лекцій, а також позицій, викладених у підручниках, монографічній та іншій науковій літературі.

Результатом підготовки до заняття повинно бути змістовне володіння здобувачем вищої освіти матеріалом теми, якій присвячено відповідне заняття, а саме: підтвердження теоретичного матеріалу прикладами з історичних джерел, знання основних дефініцій, уміння аргументовано викласти певний матеріал, підготувати презентацію власних навчальних пошуків, коментувати відповіді інших здобувачів, доповнювати їх, знаходити помилки (неточності, недоліки) та надавати правильну відповідь.

Відповідь здобувача повинна демонструвати ознаки самостійності виконання поставлених завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути зваженим, уважним та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу.

6. Схема курсу

Змістовний модуль 1.

Історична регіоналістика як складова історичного знання. Регіональна історія – частина узагальненого наукового напрямку – регіоналістики, в межах якого вивчається географічна, культурологічна, мовна, етнополітична та ін. характеристики регіонів. Основні напрями наукового дослідження: – осмислення регіональної специфіки в просторовому вимірі, – ретроспективне дослідження територіальної структури та прогнозування оптимальної моделі регіональної організації, з'ясування ролі регіональних чинників у житті українського суспільства на різних історичних етапах, – пошук сучасних стратегій дослідження соціокультурних та геополітичних аспектів вітчизняної локальної історії та історичної урбаністики.

Донбас у давнину (з найдавніших часів до середини XIX ст.) – аналізує процес заселення та колонізації краю, роль географічного фактору та його співвідношення з людським чинником. Складається з п'яти питань: 1. Природно-географічне середовище як підґрунтя заселення та колонізації Донбасу». 2. Наш край в сиву давнину. 3. Наш край в добу середньовіччя. 4. Донецький край у XVIII ст. 5. Донбас напередодні реформ (перша половина XIX ст.).

Донбас в умовах капіталістичної трансформації суспільства (друга половина XIX – початок XX ст.) – містить виклад, аналіз та інтерпретацію головних тенденцій процесу капіталістичної модернізації на теренах Донецького регіону, складається з шести питань. 1. Становище в аграрній сфері. 2. Капіталістична індустріалізація. 3. Інвестиції. Розвиток підприємництва. 4. Наймані робітники: формування, етнічний склад, умови праці та життя. 5. Робітничий рух. Політичні партії та громадські об'єднання. 6. Освіта, культура, побут

Донбас в епоху національно - визвольних змагань українського народу 1917-1921 рр. – викладено та інтерпретовано перебіг подій у Донецькому регіоні протягом доби національно-визвольних змагань. Складається з трьох питань: 1. Лютнева революція і події в Донбасі. 2. Жовтневий переворот. Ради, більшовики. 3. Зростання кризи. Громадянська війна.

Донецький регіон у міжвоєнний період 1921-1941 рр. – висвітлено та проаналізовано становлення і формування тоталітарного режиму, зокрема проведення соціалістичної індустріалізації, колективізації та карально-репресивних заходів у Донецькому регіоні, а також соціально-політичні та економічні зрушення, які відбулися у регіоні. Складається з шести питань: 1. Адміністративно-територіальна реформа. Урбанізація. 2. Реалізація непу. 3. Соціалістична індустріалізація. 4. Колективізація сільського господарства. 5. Голод та репресії. 6. Розвиток соціальної сфери: проблеми і протиріччя

Донбас у воєнні роки (1941 – 1945) розглянуто події німецько-радянської війни та початок реконструкції народного господарства у Донецькому басейні. Складається з чотирьох питань: 1. Початковий період війни. 2. Німецько-фашистський окупаційний режим. 3. Рух опору. 4. Визволення та початок відбудови.

Донеччина в другій половині XX ст. визначає основні етапи післявоєнної тоталітарної держави, з'ясовано особливості кожного з цих етапів в республіці взагалі, зокрема Донецькому регіоні, складається з чотирьох питань: 1. Відродження та розвиток регіону (1946 – поч. 50-х рр.). 2. Основні риси розвитку регіону за часів «відлиги». 3. Донеччина в період системної кризи радянського суспільства. 4. Перебудова і Донбас.

Донецький край в незалежній Україні - проаналізовано розгортання державотворчих процесів на республіканському і місцевому рівні, економічні проблеми регіону, труднощі формування національної економіки і прорахунки в її реформуванні, стан виробництва промислової і сільськогосподарської продукції, проблема утвердження приватної власності, становище у соціальній сфері, життєвий рівень населення, міжнаціональні відносини. Визначено нові тенденції в культурному та духовному житті, утвердження принципів плюралізму в ідеологічно-культурній сфері, розширення сфери вживання української мови, релігійне життя. Україна і Донбас в геополітичному конфлікті початку XXI ст.

7. Система оцінювання

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

- усне опитування;
- тестові завдання;
- самостійні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань;
- контрольні роботи змістового модуля;
- проектні завдання;
- контрольна робота залікового модуля (залік)

Форми поточного і підсумкового контролю

Оцінювання знань здобувачів з навчальної дисципліни «Історія Донбасу в контексті історичної регіоналістики» здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають поточний, підсумковий модульний, підсумковий семестровий контроль. Рівень навчальних досягнень здобувачів оцінюється за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль передбачає усні відповіді здобувачів на теоретичні питання семінарських занять, виконання тестових завдань та самостійних робіт.

Підсумковий модульний контроль передбачає виконання контрольних робіт змістового модуля. Оцінка за змістовий модуль дорівнює сумі балів контрольних точок та КРЗМ з урахуванням коефіцієнтів.

Підсумковий контроль. Формою підсумкового контролю є залік.

ГРАФІК поточного контролю

Коефіцієнт КТ – 0,2
Кількість КРЗМ – 1
Коефіцієнт КРЗМ – 0,2
Кількість ЗМ – 1
Кількість КТ – 4

Вид підсумкового контролю: залік

№	Вид контролю	Форма контролю	Термін проведення
1.	КТ 1	опитування	семінарське заняття № 1-2
2.	КТ 2	обговорення	семінарське заняття № 3-4
3.	КТ 3	письмове завдання	семінарське заняття № 5-6
4.	КТ 4	робота з картою	семінарське заняття № 7
5.	КРЗМ 1	Тест	семінарське заняття № 8

Форма підсумкового контролю

Підсумковий контроль покликаний об'єктивно підтвердити досягнутий рівень навченості, визначити ступінь сформованості навичок та умінь здобувачів на кінець певного етапу навчання (в кінці семестру).

Курс «Історія Донбасу в контексті історичної регіоналістики» вивчається протягом одного семестру.

Формою підсумкового контролю в I семестрі є **залік**, який контролює рівень засвоєння здобувачами теоретичного матеріалу та набуття ними навичок і умінь його застосування у практичній діяльності на підставі результатів поточного контролю.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою.

Шкала оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів:

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
	екзамен	Залік		
90-100	Відмінно	зараховано	A	відмінне виконання лише з незначною(мінімальною 1-2) кількістю помилок
82-89			B	вище середнього рівня з кількома помилками
75-81			C	вище середнього рівня з кількома помилками
67-74	Задовільно		D	непогано, але зі значною кількістю недоліків
60-66			E	виконання задовольняє мінімальним критеріям
35-59	Незадовільно	Не зараховано	FX	з можливістю повторного складання
1-34			F	з обов'язковим повторним курсом

Критерії оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни «Історія Донбасу в контексті історичної регіоналістики»

100 балів – здобувач в повному обсязі опанував програмний матеріал, має глибокі та міцні знання, самостійно використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності, толерантно ставиться до протилежних точок зору, виявляє розбіжності в позиціях, критично оцінює історичну інформацію, здатний, відповідно до вікових особливостей, презентувати власну оцінку історичних явищ, проявляє високу мовну культуру.

95 балів – здобувач володіє глибокими і міцними знаннями, вільно висловлює власні судження та їх аргументує, аналізує історичну інформацію, співвідносить історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії, самостійно оцінює події та діяльність людей в історичному процесі з позицій загальнолюдських цінностей, виявляючи особисту позицію щодо них, визначає більшість історичних джерел, може назвати основні історіографічні школи, проявляє високу мовну культуру, оціночні

судження щодо історичних цінностей, виявляє здатність на історичному матеріалі визначити проблеми сучасної вітчизняної історії та перспективи її розвитку.

90 балів – здобувач володіє набутими знаннями та використовує їх для розв’язання навчальної проблеми, виявляє розуміння історичних процесів, робить аргументовані висновки, характеризує історичні явища і процеси, встановлює синхронність подій вітчизняної та всесвітньої історії, визначає переважну більшість історичних джерел, може назвати основні історіографічні школи, проявляє високу мовну культуру, оціночні судження щодо історичних цінностей.

85 балів – здобувач у достатній мірі оперує навчальним матеріалом, порівнює, пояснює, аналізує, узагальнює і критично оцінює історичні факти та діяльність осіб, самостійно виправляє допущені помилки, сам добирає аргументи на підтвердження власної точки зору, визначає більше половини історичних джерел, може назвати більшість історіографічних робіт.

80 балів – здобувач володіє навчальним матеріалом, дає загалом правильне визначення історичних понять, аналізує історичні факти, характеризує причинно-наслідкові зв’язки між історичними явищами у межах теми, узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, визначає половину історичних джерел, може назвати п’ять-шість історіографічних робіт.

75 балів – здобувач в цілому послідовно і логічно відтворює навчальний матеріал, виявляє розуміння історичної термінології, дає загальну характеристику події (причини, наслідки, значення), відокремлює окремі ознаки явищ і процесів, встановлює послідовність і тривалість історичних подій, визначає не менше половини історичних джерел, може назвати до п’яти історіографічних робіт.

70 балів – здобувач в цілому відтворює фактичний матеріал теми, може дати стисло характеристику історичній постаті, встановити послідовність подій на основі знання їх дат, загалом правильно вживає історичні терміни, виявляє знання і розуміння основних закономірностей історичного процесу, визначає три - чотири історичних джерела, може назвати дві-три історіографічні роботи.

65 балів – здобувач може відтворити основний зміст навчальної теми, визначити окремі ознаки історичних понять та процесів, з допомогою викладача аналізує історичні факти, порівнює та робить висновки, виправляє допущені помилки, визначає два-три історичних джерела, може назвати одну-дві історіографічні роботи.

60 балів – здобувач може репродуктивно відтворити частину навчального матеріалу, дати визначення історичних термінів, поданих у тексті підручника або викладачем, назвати основні дати, здатен визначити один-два історичних джерела, історіографічний аналіз відсутній.

59-35 балів – здобувач має загальне уявлення про хронологію подій, вибирає правильний варіант відповіді із запропонованих, не вміє пояснювати історичні факти та діяльність людей, може двома – трьома простими реченнями розповісти про історичну подію чи постать, дати визначення історичному поняттю, не вміє порівнювати історичні факти та діяльність осіб, володіє матеріалом на рівні окремих історичних фрагментів, відповідь складається із окремих частин.

34 - 0 – балів – здобувач не володіє вивченим обсягом історичного матеріалу, може назвати одну-дві історичні події, історичні постаті чи історико-географічні об’єкти.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Годы и люди Донетчины / Авт.-сост. В. Ляшко. – К. : Изд-во Европ. ун-та, 2004. – 501 с.
2. Докашенко В.М., Докашенко Г.П. Історія рідного краю (Донеччина: люди – духовність - довкілля): навч. посіб. для самостійної роботи студентів. / В.М. Докашенко, Г.П. Докашенко– Горлівка: вид-во ГПМ, 2012. – 208 с.
3. История Донбасса (XX век) / Сост. Н.Р. Темирова. – Донецк : Донбасс, 1993.
4. Міхненко А.М. Історія Донбасу (1861-1945 рр.): Навч. посібник / А.М. Міхненко – Донецьк: Вид-во “Юго-Восток”, 1999. – 464 с.
5. Разумный В.В. Краеведческий туризм: Уч. пособие / В. Разумный. – Донецк: ДИТБ, 2007. – 224 с.

Додаткова:

1. Агапов В.Л. Шахтарські колективи в умовах кризи 1976-1991 рр. / В.Л. Агапов. – Донецьк: Світ книги, 2012. – 662 с.
2. Бовсуновская А.Я. Теория исследований районов Донбасса: Учеб. пособие / А.Я. Бовсуновская, С.Н. Голубничая. – Донецк, ДИТБ, 2003. – 130 с.
3. Бродіной А.В. Край Донецький: крат. топоним. словарь Донец. обл. / А.В. Бродіной. – Владивка: Коваленко А.Г., 2009. – 192 с.
4. Годы и люди Донетчины / Авт.-сост. В. Ляшко. – К. : Изд-во Европ. ун-та, 2004. – 501 с.
5. Донбасс православный. Фотоальбом. – Донецк: Фонд «Золотой скиф», 2000. – 269 с.
6. Донеччина (книга-фотоальбом). – Донецьк: ТОВ «Діапрінт», 2004. – 253 с.
7. Донеччино моя! Антологія творів майстрів художнього слова. – Донецьк: ПП «ЦСО», 2007. – 464 с.
8. Донетчина в годы Великой Отечественной войны (1941-1945). Известные и неизвестные страницы истории / Редкол. А.Л. Третьяк – Донецк: Донетчина, 2008. – 432 с.
9. Донеччина. Перехрестя цивілізацій. Книга перша. / Заг. ред. В.І. Мозговий]. – Донецьк: ТОВ «Діапрінт», 2007. – 160 с.
10. Донеччина. Сучасний вимір. Книга друга. / Заг. ред., передмова В.І. Мозговий. – Донецьк: ТОВ «Діапрінт», 2007. – 256 с.
11. Душка В.Г. От старины глубокой до наших дней. В 2-х т. / В.Г. Душка – Донецк: ТОВ «КІТІС», 1999. – 176 с.
12. Жеребецкий П.И. Горловка. Научно-публицистические очерки [изд второе, перераб., доп.] / П. И. Жеребецкий. – Донецк: Донбасс, 2012. – 532 с.
13. Заповедная природа Донбасса. Путеводитель / Сост. А.З. Дидова. – Донецк: Донбасс, 1983. – 87 с.
14. Заповедники и памятники природы Донецкой области. / Справочник-путеводитель. – Донецк: Донбасс, 1972. – 68 с.
15. Задніпровський О. Хроніка голоду 1946 – 1947 років у Донбасі / О. Задніпровський. – Донецьк: Східн. видавничий дім, 2007. – 372 с.
16. История городов и сел. Украинской ССР: В 26-ти т.: Донецкая обл. – К.: Укр. сов. энциклопедия, 1976. – 811 с.
17. История рабочих Донбасса. – К.: Наукова думка, 1981.
18. Т.1: Рабочие Донбасса в эпоху капитализма и в переходный период от капитализма к социализму. – 368 с.
19. Т.2: Рабочие Донбасса в период завершения строительства социализма и постепенного перехода к коммунизму. – 432 с.

20. История родного края. Часть 1-2. / А.В. Колесник, В.А. Пирко, С.М. Нестерцова, Е.В. Щербинин. – Донецк: Кардинал, 1998 – 1999. – 320 с.
21. Керманичі Донецького краю: Бібліограф. Покажчик до 75-річчя від часу утворення Дон. обл. // Уклад. Т.М. Дрьомова, Т.А. Максимчук. – Донецьк : Кальміус, 2007. – 144 с.
22. Костыря И.С. Думы о Донбассе: в 2-х частях / И.С. Костыря. – Донецк : Каштан, 2004. – С. 316-325.
23. Лихолобова З.Г. Тоталітарний режим та політичні репресії в Україні в другій половині 1930-х років (переважно на матеріалах Донецького регіону) / З.Г. Лихолобова. – Донецьк : ДонНУ, 1996. – 280 с.
24. Мой Донбасс: Рекреационные зоны и туристско-экскурсионные маршруты Донецкой области. Т. 1. – Донецк : ДИТБ, 2001. – 134 с.
25. Мозговий В.І. Донеччина. Долаючи час і простір / В.І. Мозговий, В.П. Безродний. – Донецьк: Донбас, 2010. – 320 с.
26. Мозговой В.И. Там, где было Дикое поле... Очерки истории Донецкого края / В.И. Мозговой, В.Г. Ляшенко. – Донецк: Кардинал, 2001. – 336 с.
27. Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні. Донецька область. – Донецьк, 2008. – 568 с.
28. Освобождение: историко-документальные очерки. – Донецк: ТОВ Промінь, 2008. – 340 с.
29. Памятники градостроительства и архитектуры Украинской ССР (иллюстрированный справочник-каталог) в 4-х т. – К.: Будівельник, 1985.
30. Памятники природы Донетчины: Путеводитель. – Донецк: Донбасс, 1979. – 95 с.
31. Разрешите представить – Донецк! Путеводитель. – Донецк : ДИТБ, 2003. – 198 с.
32. Разрешите представить – Святогорск! Путеводитель. – Донецк : ДИТБ, 2004. – 128 с.
33. Реабілітовані історією. У двадцяти семи томах: Донецька область. – Донецьк: Регіон, – Т.1. – 2004; Т.8. – 2011.
34. Рубинштейн Л.А. Книга рекордов Донбасса / Л.А. Рубинштейн. – Донецк : ЕАИ – Пресс, 2002. – 304 с.
35. Скибенко А.К. Донецк и Донецкая область: путеводитель / А.К.Скибенко. – Донецк: Вебер, 2010. – 380 с.
36. Слюсарев А.А. Природа Донбасса. Научн.-попул.очерки / А.А. Слюсарев. – Донецк: Донбасс, 1983. – 104 с.
37. Справочная книга Екатеринославской Епархии за 1913 г. – Екатеринослав: типография С.И. Барановского, 1914 . – 488 с.
38. С рюкзаком по Донбасу: путеводитель. – Донецк : Донбасс, 1980. – 99 с.
39. Тарасенко Н.Г. География Донецкой области / Н.Г. Тарасенко. – Донецк: ЦПА, 1998. – 104 с.
40. Трилогия-фотоальбом. Живой земли душа живая / Фонд духовного возрождения Донбасса «Святогорье». – 2005. – 244 с.
41. Трилогия-фотоальбом. Высокое солнце Донбасса / Фонд духовного возрождения Донбасса «Святогорье». – 2006. – 272 с.
42. Трилогия-фотоальбом. Земля наших судеб / Фонд духовного возрождения Донбасса «Святогорье». – 2007. – 240 с.
43. Химченко В. Заповедными тропами Донетчины. Очерки / В. Химченко. – Донецк: «Ваш имидж», 2008. – 240 с.
44. Экология Донбасса в цифрах и фактах // Эко – Донбасс (Спец. выпуск журн. «Донбасс-инвест»). – 2006. – 37 с.

Інформаційні ресурси:

<http://www.donbass5.narod.ru/sevdom.htm>

<http://www.7ya-media.com>

<http://www.infodon.org.ua>

<http://www.ortodox.donbass.com/news/200909/novomih.htm>

<http://www.ru.wikipedia.org>

<http://www.palomnic.org/history/ort/sv/apostol/12petr/>